

Notaris vroeg inschakelen bij bedrijfsovername

Het maken van een akte is niet het enige dat een notaris doet in het overnameproces. Hij geeft advies en uitleg, kijkt naar de civielrechtelijke kant van een overname en probeert door belangenafweging tussen de betrokken partijen een weloverwogen overeenkomst te laten sluiten. Als gereedschap wordt mediation gebruikt om partijen zelf met een oplossing te laten komen. Dit zijn enkele aandachtspunten voor een bedrijfsovername die tijd kosten. Daarom is de notaris graag eerder in het proces betrokken dan op het laatste moment.

Tekst en fotografie: Lilian Braakman

Bij een bedrijfsovername hoort ook een bezoek aan de notaris. Die heeft zeker een rol in het proces. Zo geeft Jeroen Meegdes van Het Zijper Notariskantoor uit Schagerbrug aan dat hij graag eerder in het proces betrokken is. "Partijen wachten vaak te lang met de stap naar de notaris. Soms moet alles heel rap. Dat kan, maar men vergeet wel eens dat wij tevens advies geven. We krijgen een plan van een adviseur of bank, maar die kijken voornamelijk naar de financiële en fiscale kant. Wij kijken ook naar de civielrechtelijke kant. Soms kan een partij wel iets willen, maar is dat niet mogelijk. Daar moeten we dan nog op tijd uit zien te komen. Als we al krap in de tijd zitten kan dat lastig zijn. Wij werken namelijk volgens de regels van een overheid die in de praktijk in korte tijd de regels wijzigt. Dit bevordert zeker niet de rechtszekerheid en maakt het moeilijk om een correct advies te geven. Wat vandaag een goed en juist advies is, kan morgen juist een heel slecht advies zijn door het wijzigen van de overheidsregels."

EVENAAR

Wie naar de notaris gaat voor een bedrijfsovername, gaat eerst in gesprek. Hieruit moet blijken wat de overdrager en overnemer willen. Door zijn jarenlange ervaring merkt Meegdes meteen of beide belanghebbenden achter hun beslissing staan tijdens de gesprekken. Meegdes is in 2006 benoemd tot notaris, nadat hij in 1994 is begonnen bij Het Zijper Notariskantoor. In 1999 ging hij in een maatschap samen

met collega-notaris Rik de Jong, die in 2001 beëdigd is. "Een overname gaat vaak gepaard met emoties. Als iemand het niet volledig met de beslissing eens is, zie je dat meteen. Het is onze taak om boven de partijen te staan en een ieder zo goed mogelijk te helpen.

.....

‘In de praktijk is er bijna
nooit gelijkheid tussen
de kinderen van een
overdrager’

.....

Sommigen zijn wat mondiger dan de ander. Dan proberen wij de betrokkenen in balans te brengen, zodat ze samen door een deur kunnen. Daar staat ons logo, een evenaar, ook voor. Dat is lang niet altijd vanzelfsprekend, bijvoorbeeld door ruzie. Dan kunnen wij op kantoor de betrokkenen apart nemen om te spreken over de conflicten. Zo hebben wij twee spreekkamers naast elkaar, verbonden door een deur. Dat is soms echt nodig als partijen niet meer met elkaar willen praten. Wel proberen we om uiteindelijk in een kamer de overeenkomst rond te krijgen. Iedereen moet het ermee eens zijn, anders is er ook geen overeenkomst. Toch komt het voor dat sommige zaken zo complex zijn en gepaard gaan met onoplosbare meningsverschillen, dat de arbitragecommissie ingeschakeld wordt. Dat is een deskundige

commissie die zakelijk naar de situatie kijkt en een bindend advies geeft."

Natuurlijk probeert een notaris te voorkomen dat ruzies niet meer op te lossen zijn. Zo zijn de aparte spreekkamers een oplossing, maar Het Zijper Notariskantoor doet ook aan mediation. Het verschil tussen mediation en een mediator is dat een mediator zoekt naar een oplossing en werkt als bemiddelaar. Meegdes is gespecialiseerd in mediation en past dit dagelijks toe. "Bij mediation blijf je boven partijen staan en laat je ze bewust zelf het probleem oplossen. Ik begeleid het proces, maar niet de inhoud. De oplossing moet namelijk door de overdrager en overnemer gedragen worden."

FAMILIE

Een notaris is ook een vraagbaak die werkt naar eer en geweten. Daarom kijkt hij ook naar andere betrokkenen, zoals de bank. "Als een bank de bedrijfsovername niet volledig wil financieren, dan moet er bij de uittreder een lampje gaan branden. Waarom willen ze dat niet en blijft er veel geld van de ouders in de onderneming zitten? Als bij uittreding van de ouders uit het bedrijf hun aandeel groot is en in de onderneming achterblijft, dan moeten zij het eerste hypotheekrecht krijgen in plaats van de bank. Als er iets gebeurt, dan hebben de ouders in ieder geval nog iets van hun pensioen. Dat vertelt de bank niet zomaar, maar op dergelijke punten letten wij wel. Net als een betalingsafpraak tussen de uittreder en voortzetter. Ik heb wel eens een klant gehad die een betalingsregeling had maar geen geld kreeg van de voortzetter. Dan is de situatie al lang niet meer prettig, zeker niet als dit binnen de familie plaatsvindt. Wij zien dat wel vaker. In eerste instantie staan de gezichten dezelfde kant op. Ondernemers werken samen voor het bedrijf, maar tijdens een overname stopt de uittreder die geld mee wil als pensioen. De voortzetter wil juist geld in het bedrijf houden. Dan gaat het fout. Geld is meestal een heikel punt."

Zo geeft Meegdes aan dat een overname binnen de familie sterk kan zijn, maar ook zwak. "Een hechte familieband kan heel goed werken, maar emotie kan dat ook bemoeilijken. Wat we vaak zien is dat ouders al hun kinderen gelijk willen stellen, maar dat kan door fiscale regels bijna nooit. Een overnemer heeft zoveel fiscale faciliteiten, die een niet-ondernemer niet heeft. Zo is er in de praktijk bijna nooit

Jeroen Meegdes: 'Iedereen moet het ermee eens zijn, anders is er ook geen overeenkomst'

gelijkheid tussen de kinderen van een overdrager. Het idee dat het testament daarvoor een uitweg biedt klopt niet. Er kunnen afspraken in het testament staan, maar al krijgen de kinderen die het niet overnemen geld, dan zullen zij daar wel belasting over moeten betalen.

HANDTEKENING

Omdat de regio Noordelijk zandgebied van oudsher een agrarisch karakter heeft, is collega Rik de Jong gespecialiseerd in Agrarisch Recht. Het kantoor is tevens aangesloten bij de Vereniging van Agrarisch Specialisten in het Notariaat (VASN). Met deze specialistische kennis in huis kunnen de notarissen bedrijfsovernames is goede banden leiden en voorzien van

advies. Zo geeft Meegdes aan: "Vroeger was een overname niet zo ingewikkeld. Dertig tot veertig jaar terug telde de akte een A4'tje. Tegenwoordig zijn dat rond de zestien pagina's. Dat komt niet alleen door de regelgeving, de zaken worden steeds complexer. Van vader op zoon of dochter is redelijk werkbaar. Maar het is lastiger geworden door neven en nichten en schaalvergroting. Hierin kunnen wij advies geven, zoals welke juridische bedrijfsvorm (bv, vof, eenmanszaak) beter is om de zaak over te nemen en hoe geld voor de pensionaris veilig blijft. Als in deze situatie beslissingen worden gemaakt, leggen wij ook de gevolgen uit. Bijvoorbeeld een bedrijfswoning. Het kan voordeliger zijn om in een bedrijfswoning te wonen.

Maar als het bedrijf failliet gaat of stopt, dan is de bedrijfswoning vanwege regelgeving niet los van het bedrijf te verkopen en in sommige situaties is zo'n woning onverkoopbaar." Door alle uitleg en advies probeert een notaris de betrokken partijen met een tevreden gevoel de akte te laten ondertekenen. Het laten tekenen van de akte is het moment dat alles al rond is en dan weet iedereen wat voor gevolgen de genomen beslissingen hebben. "De handtekening zetten is het slotstuk van een proces en zodoende een formaliteit. Omdat het voor betrokken partijen soms een langdurig proces is geweest komen er bij het tekenen veel emoties los, maar vaak is het dan van blijdschap dat alles op een goede manier is afgehandeld."